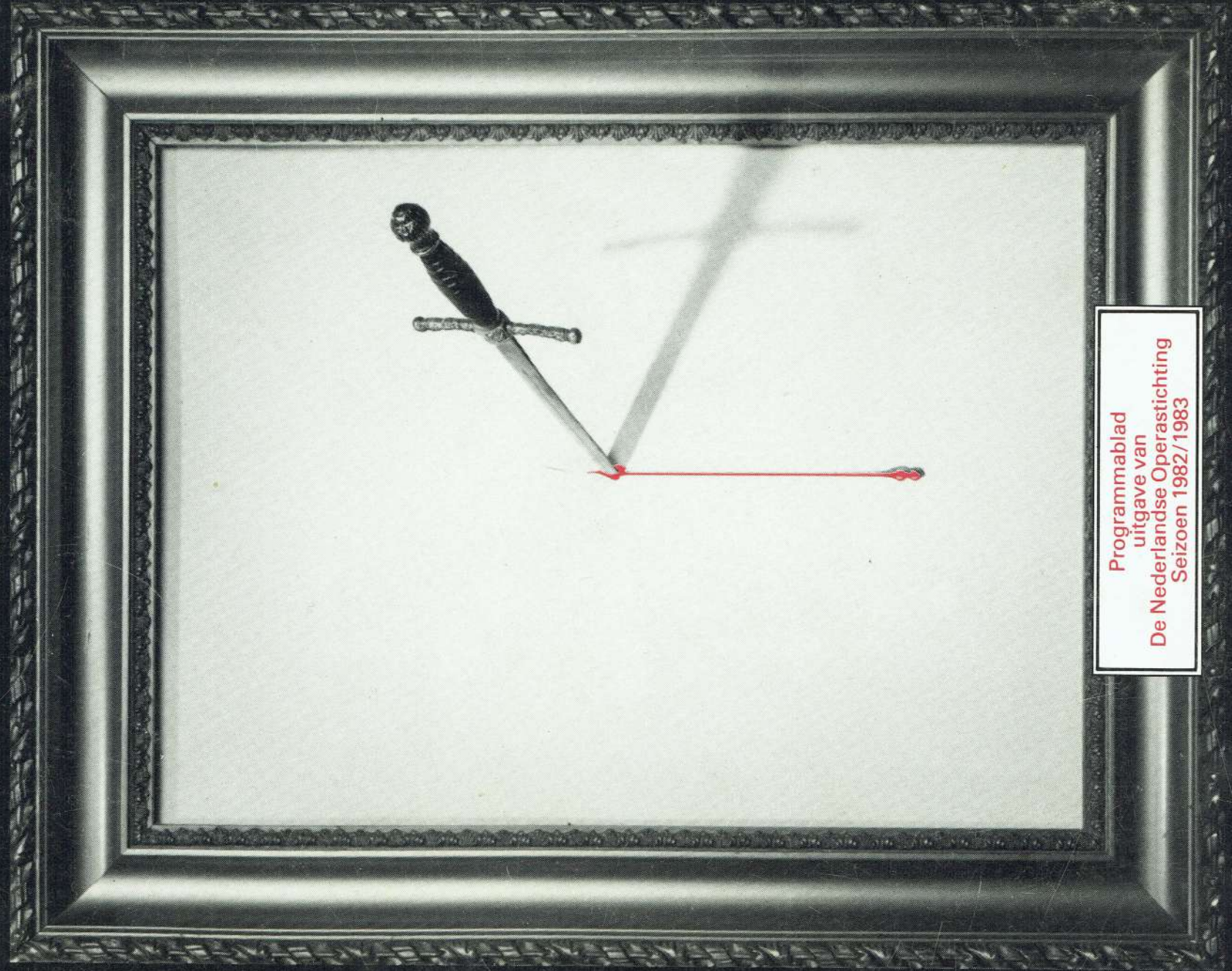

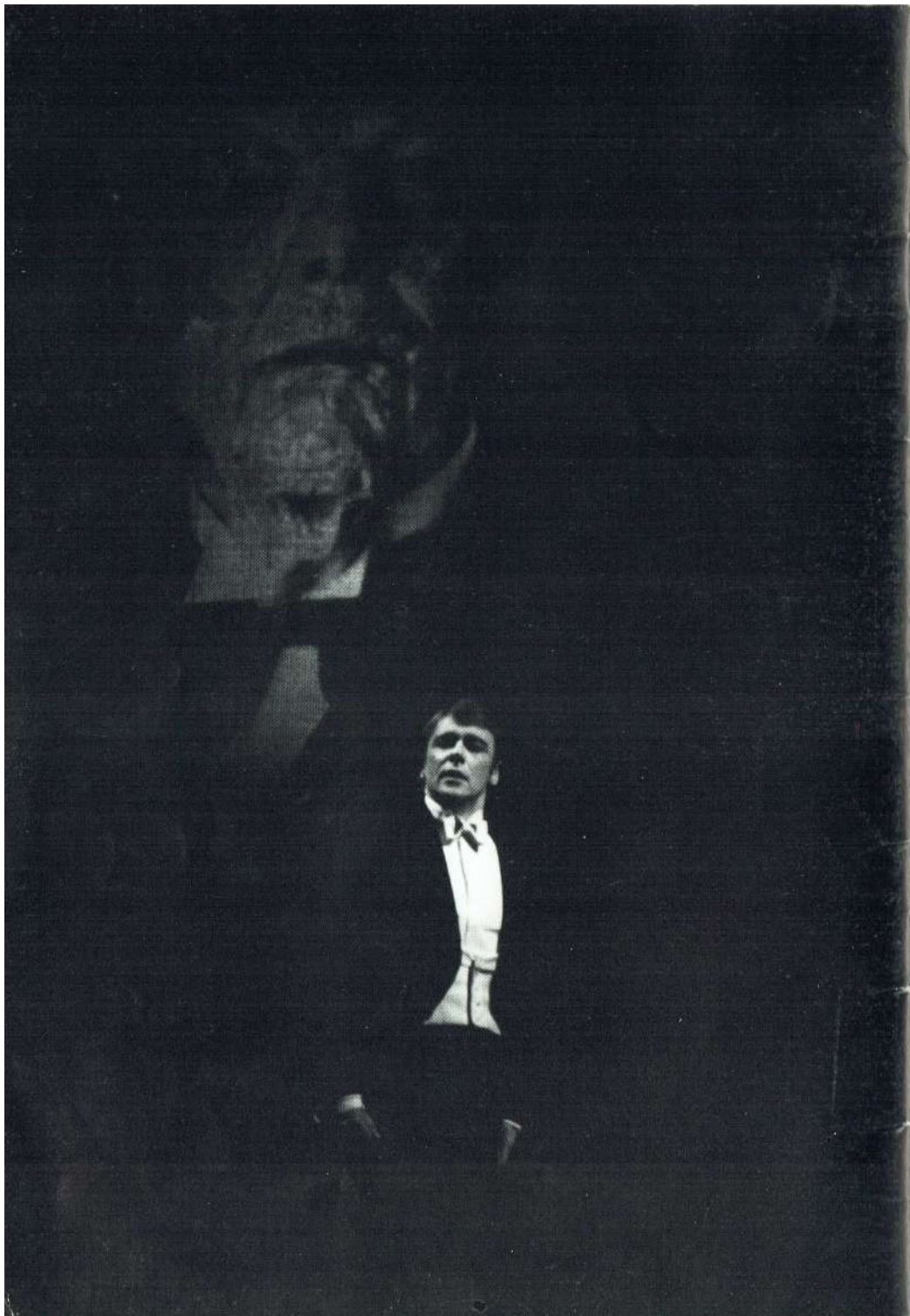
Opera

Dorian Gray

Hans Kox

Programmablad
uitgave van
De Nederlandse Operastichting
Seizoen 1982/1983

Hans Kox' Dorian Gray

Onder de partituur van *Dorian Gray* staat de datum 28 december 1973. Kox' componistencarrière duurde toen ongeveer twintig jaar maar leek, te oordelen naar de respectabele lengte van z'n werklijst, toen al veel langer. *Dorian Gray* was z'n eerste opera.

Er staat onder die partituur ook een *Deo Gratias*; dat zie je tegenwoordig niet vaak, zeker niet onder een operapartituur. Het duidt er naar mijn gevoel op, dat de componist er een bijzondere band mee heeft. Dat kan natuurlijk zijn vanwege de ontelbare noten die je tenslotte toch stuk voor stuk met de hand moet neerschrijven, een uitputtingsslag van de eerste orde, een middeleeuws monnikenwerk. Maar het lijkt me toch vooral iets te maken te hebben met het geestelijk werk dat zo'n avondvullende opera vereist, vooral als je dat voor het eerst doet en kennelijk niet de geboren theatercomponist bent die in opera's denkt.

Kox is dan misschien niet de geboren theatercomponist, hij is wel een geboren componist, en een goeie bovendien. Zijn werk zit niet alleen maar vakkundig in elkaar (het minste dat je van een componist mag verwachten), ze heeft een volstrekt eigen geluid, en laat het publiek niet in het ongewisse over de bedoelingen. Het is mededeelzame, genereuze muziek. Kox is de vakmancomponist in de beste zin van het woord. Hij is pragmatisch, schijft wat uitvoerenden van hem vragen en het publiek is hem lief. Hij is niet de pionier, hij schrijft voor het heden. Nu ook de opera in hem gevaren is, heeft hij op bijna alle terreinen van zich laten horen en zich daarbij bewegen tussen de uitersten van traditie en experiment, zonder zichzelf geweld aan te doen. 'A man for all seasons', en als zodanig een zeldzame figuur in ons muziekleven. En het moet gezegd worden, dat hij voor zijn bedoelingen altijd de juiste toon treft. Hij weet hoe hij zijn onderwerpen moet aanpakken, of dat nu een pianoconcert, een stuk kamermuziek of een opera is.

Een gemakkelijke taak heeft Kox zich met deze opera bepaald niet gesteld. *The picture of Dorian Gray* is een literair meesterwerk, in de vorm van een roman. Je hoeft niet veel van Oscar Wilde, de schrijver, te weten om vast te stellen dat hij een perfectionist was, iemand voor wie vorm en in-

houd van een kunstwerk identiek waren. Wilde was bovendien bezeten van theater; een theaterman in hart en nieren. Toch koos hij voor *The Picture* de romanvorm, zoals hij voor *Salomé* (de opera van Richard Strauss) de theatervorm koos. Die vormen zijn bepaald niet zonder meer uitwisselbaar. Maar Hans Kox moet zich als componist zo met het onderwerp vereenzelvigd hebben, dat hij het vrijwel onmogelijke gepresteerd heeft en van *The Picture* een opera maakte. Want om zo'n perfect verhaal tot een traditionele scene-opera te herleiden (de componist was nog zijn eigen librettist ook!) waaraan een regisseur zijn hart kan ophalen, waarin zangers een dankbare en goed zingbare partij vinden, en waarmee een operaliefhebber zich een avond lang uitstekend kan vermaken, om dat te kunnen doen, moet je van een cirkel een vierkant kunnen maken. De vele hindernissen lijken moeiteloos genomen te zijn en nergens in de opera klinkt moeizaamheid door.

In *The Picture* is het verhaal uiteraard belangrijk, maar het onderwerp komt tot leven door de wijze waarop Wilde het vorm gegeven heeft: met minitieuze beschrijvingen, met een perfecte schildering van het geestelijk klimaat waarin dit sage-achtige verhaal zich afspeelt, met fotografische precieze portrettering van de personen en met dialogen waarvoor hij alle registers van zijn virtuoze taalbeheersing heeft opengetrokken.

Ik vermoed dat de librettist Kox voor ontelbare dilemma's heeft gestaan om dramaturgische situaties te scheppen met ruimte voor een muziek die aan eigen zeggingskracht niets hoeft in te boeten. Die hachelijke operatie is naar omstandigheden zonder meer geslaagd: de opera verloopt heel logisch, nergens is er frictie in verhaal en muziek.

Kox stuitte bij het bewerken van de roman op vier elementen, die hij in de opera diende te behouden:

Het verhaal zelf, dat zoals altijd voor een opera werd teruggebracht tot een rudiment aan handelingen en teksten die voldoende zijn om op het toneel een muzikaal betoog te realiseren; *de Dialoog*, enerzijds om het verhaal te vertellen, anderzijds om de relaties tussen de personen gestalte te kunnen geven, maar ook om de atmosfeer van Wilde's hyperexpressieve taal te kunnen laten doorklinken; *de Lokatie* om het geestelijke en maatschappelijke klimaat van het verhaal te kunnen tekenen; en tenslotte het boek 'A Rebounds' van Joris Karel Huysmans. Dit rond 1900 zo roemruchte boek heeft Wilde zelf enorm beïnvloed en hem op het idee voor *The Picture* gebracht. Het heeft er veel materiaal voor geleverd en het wordt er zelfs uitvoerig in beschreven.

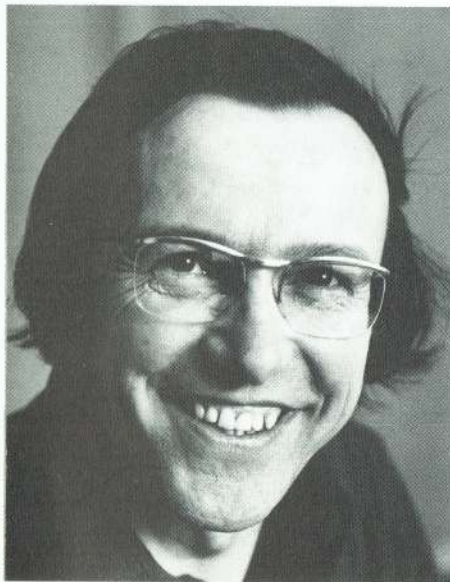
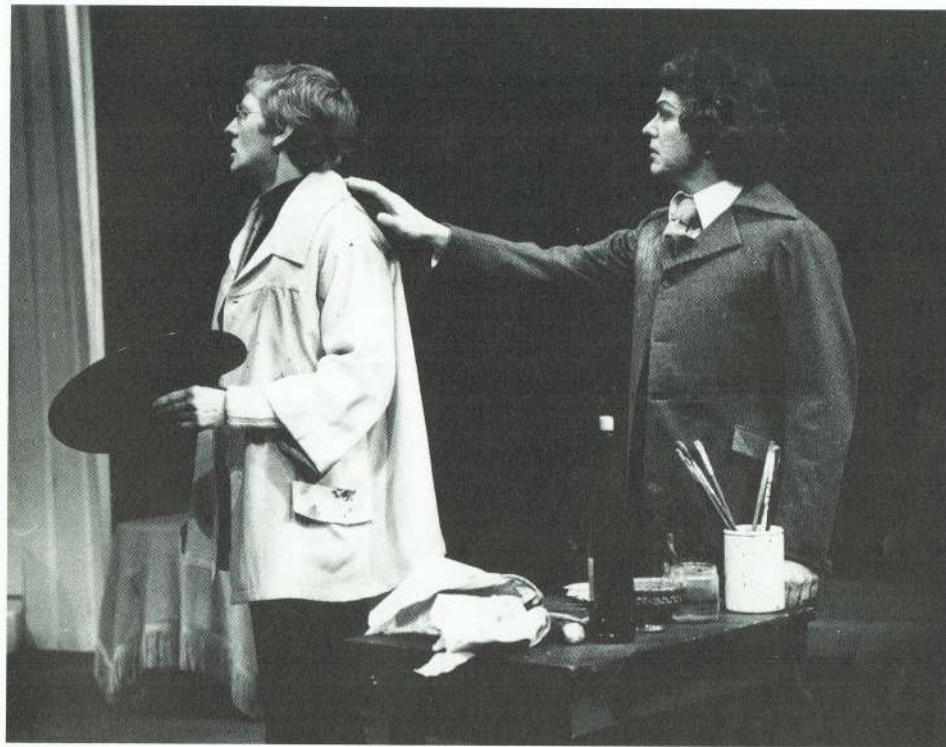
De roman van Wilde heeft drie hoofdrollen, die Kox in de opera heeft bewaard: Dorian Gray, Lord Henry Wotton en het portret. Basil Hallward, de schilder van het portret, is de schakel tussen de drie hoofdrollen. Zelfs na zijn gewelddadige dood houdt hij de touwtjes in handen. De toneelspeelster Sybil Vane is in de opera eveneens

een centrale figuur. Bij Wilde speelt zij een korte maar ingrijpende rol, omdat de verstoorde liefdesrelatie tussen haar en Dorian Gray de gebeurtenissen ontketent, waarmee Dorian Gray de anderen en zichzelf in het verderf stort. Basil Hallward is geestelijk en lichamelijk willoos in de ban van Dorian Gray, weet hem zich zo eigen te maken dat hij hem kan stileren in een portret, waar Dorian Gray zijn levenlang onveranderlijk de belichaming van wil zijn. Lord Henry zet Dorian Gray met zijn theorieën aan tot het leven dat hijzelf alleen maar als idee machtig is. Hij heeft hem nodig als levend voorbeeld van een levensfilosofie die hijzelf niet kan of durft te verwerkelijken. Hij verbergt zich achter opvattingen en uitspraken, uiterlijk met goede afloop, want door de jaren heen blijft hij dezelfde. Hij is de enige die niet sterft. Naarmate de jaren verstrijken en Dorian Gray ouder wordt, laten die gebeurtenissen en daden steeds meer sporen van wreedheid en geestelijk verval achter op zijn portret, terwijl hij zelf de eeuwige jeugd behoudt, zoals hij dat gewenst heeft. Sibyl Vane, het simpele schepsel, is bereid tot volledige overgave aan Dorian Gray. Maar tegen zijn karakter is zij niet opgewassen, en zij verkiest de dood als hij haar wreed en koelbloedig verstoot. Nu zou Sibyl Vane bij Kox dramatisch dezelfde functie behouden hebben, als hij haar in de laatste scene, vlak voordat Dorian Gray in diepste vertwijfeling het schilderij en daarmee zichzelf vernietigt, niet nog eens had laten verschijnen om een sonnet van Shakespeare te zingen. Deze enige toevoeging aan het verhaal van Wilde is Kox' interpretatie van wat er in Dorian Gray in diens laatste minuten omgaat. Vergeleken met *The Picture* wordt in Dorian Gray het accent verlegd naar een menselijk Liefdesverhaal op een manier die Wilde wellicht suggereert maar niet beschrijft. In een beschrijving van een dergelijk gewoon-menselijk drama was Wilde in *The Picture* niet geïnteresseerd.

Kox plaatst Dorian Gray centraal, plaatst zijn eigenschappen tegenover die van anderen en richt zich op hun onderlinge relaties. Afdoende probeert hij de tragiek van de hoofdpersoon zo scherp mogelijk te profileren. Hij schetst het portret van een met zichzelf begaan, harteloos mens die die karaktertrek niet anders kan compenseren dan door een alles en iedereen vernietigende genotzucht. De tragiek van deze verhoudingen is, dat er geen wederzijds menselijk contact kan ontstaan; voor de voltrekking van het noodlot hebben de personen elkaar nodig, of ze willen of niet. Als in een Griekse tragedie voltrekt het drama van de ondergang zich onherroepelijk. Er is geen uitweg mogelijk.

De twintig hoofdstukken, die in de roman geen titel dragen, werden door Kox samengevat tot twee aktes van zes scènes elk.

Frans van Rossum © 1977/1982
Uittreksel uit een artikel over *Dorian Gray* dat eerder verscheen in KEY NOTES nr. 6 (1977), een uitgave van Donemus Amsterdam.

De componist *Hans Kox* werd in 1930 in Arnhem geboren. Zijn eerste muzieklessen ontving hij van zijn vader. Na het behalen van zijn H.B.S.-diploma zette hij zijn studie voort aan het Utrechts conservatorium, waar zijn leermeesters Henk Badings en Jaap Spaanderman hem onderrichtten in resp. compositie, contrapunt, instrumentatie en piano. In 1956 voerde het Concertgebouworkest zijn Concertante Muziek voor hoorn, trombone, trompet en orkest uit ter gelegenheid van het zilveren jubileum van Eduard van Beinum. Hij heeft inmiddels een aanzienlijk aantal compositie-opdrachten vervuld in binnen- en buitenland en behaalde hiermee diverse prijzen.

Oscar Wilde en de Britten.

Duitsland wordt bewoond door ontelbare Mofen en makkelijk telbare Duitsers. Engeland wordt bewoond door ontelbare Britten en een daarbij vergeleken kleine groep Engelsen. De dosering tussen mispunten en punten is in Engeland niet zo ongunstig als in Duitsland, maar toch slaat ook in Engeland de balans duidelijk door naar de mispunten, naar de Britten dus, en komen de Engelsen er karig af. Als dit niet zo was (en is) zou Oscar Wilde niet in de gevangenis zijn weggestopt. Zijn lot is een stinkende schandvlek op de geschiedenis van Groot-Brittannië aan het eind van de vorige eeuw, en die vlek stinkt nóg, en zal blijven stinken.

Men heeft wel eens gemeend dat ik een uitgesproken voorliefde zou hebben voor alles wat Engels is, en tot op zekere hoogte had ik dat ook wel in mijn jeugd. Het lot van Oscar Wilde, die een ler was, heeft mij daar wel en voor goed van genezen. De voltrekking van dat lot bewijst, eens en vooral, hoe huichelachtig de Britten zijn en wel immer zullen blijven. In mijn jeugd studeerde ik in Oxford. Men werd verondersteld zo nu en dan op het uur van de middagthee een bezoek te brengen bij de vrouw van een van de professoren. Ik zat bij mijn gastvrouw met nog enkele studenten. Het gesprek ging over literatuur. Ik begon uiting te geven aan mijn bewondering voor de schrijver van toneelstukken waar mijn gastvrouw en haar vriendinnen nog maar enkele jaren voordien enthousiast over waren. Toen ik de naam van Oscar Wilde had genoemd werd er onmiddellijk – zoals dat, geloof ik, heet – overheen gesproken. Zelfs had ik de indruk dat men mij als 'besmet' beschouwde, en nam dus maar spoedig mijn afscheid.

Aanvankelijk was Oscar Wilde uiterlijk en geestelijk een magnetisch wezen. Op Engelse kasteelen werd men te logeren uitgenodigd met, als trekpleister, de verzekering dat Wilde er een van de gasten zou zijn. De Britse huichelachtigheid heeft het klaar gespeeld binnen een luttel aantal jaren hun eigen afgod door hun eigen modder te sleuren en zich daarop ook nog te beroemen. Zo zijn de Britten wel als het erop aankomt.

Oscar Wilde was uitzonderlijk begaafd en uitzonderlijk vrijgevig. 'Time is money', de lijfspreuk van de Britse Bankier wijzigde hij glimlachend in 'time is loss of money'.

Zo kan men bij de Britten niet straffeloos zijn. Zij laten op zulk een mens een hondsvot los, in dit geval een laaghartige en beschonken markies, die ook wel leep was. Hij lokte Oscar Wilde uit hem van laster te beschuldigen en wist zichzelf toen vrij te pleiten door getuigen uit de Londense onderwereld. Oscar Wilde verloor dit proces. Zijn vrienden, voorvoelend dat er nu een proces van de Kroon tegen Wilde zou volgen, gaven hem de

raad de wijk te nemen naar het vasteland. Hij antwoordde: 'an Irish gentleman does not fly'. Het gevolg was dat deze Ierse edelman voor twee jaar in de gevangenis werd gestopt 'with hard labour', wat erop neerkomt dat hij vloeren moest schrobben en stront opruimen.

Van jongs af was hij gefascineerd door de ondergang van het Romeinse Rijk, die gepaard ging met sexuele afwijkingen en ontaarding. Bovendien was er in hemzelf een neiging naar zijn eigen ondergang en zijn eigen tragedie. Hij was getrouwd. Het was een goed huwelijk, zij hadden twee kinderen. Zij waren zeer gastvrij en de salon van mevrouw Wilde was bijzonder gezocht, vooral sinds de toneelstukken van haar man een enorm succes hadden.

Maar de gevaarlijke kant in hem begon tenslotte de overhand te nemen. Hij ging zich afgeven met schandknepen uit de Londense onderwereld die leefden van hun ontucht en de chantage op hun slachtoffers. Toen leerde hij de jonge Alfred Douglas kennen; een Adonis en zeer dichtertlijk begaafd. Lord Alfred kwam geheel onder de bekoring van zijn oudere vriend, zijn ogen, zijn stem en zijn beroemde conversatie.

Zij werden beiden herhaaldelijk samen gezien in restaurants en bars, en zij gingen – zoals dat heet – over de tong.

Het werd pas een publiek schandaal toen de vader van Lord Alfred, de markies van Queensberry zich met de zaak ging bemoeien.

In Engeland was in die tijd de homofiele daad, ook tussen meerderjarigen, nog strafbaar. Hij kreeg het gedaan dat Oscar Wilde, na door Engeland te zijn bejubeld, door de Britten werd uitgebraakt. Hij kon zijn beschonken smerigheid niet verder drijven dan hij deed, en het vuile fatsoen van een Brit is tot veel in staat. Toen Oscar Wilde uit zijn gevangenis kwam verliet hij Engeland voorgoed. Eerst vestigde hij zich in Frankrijk, later in Italië, waar Lord Alfred hem nog een tijdlang gezelschap hield. Hij maakte het niet lang meer. In een klein hotel in Parijs stierf hij. Tot straf voor de brullende Britten liet hij de Engelse literatuur een gedicht na dat zijn weerga in de poëzie nauwelijks heeft, de beroemde gevangenisballade 'The Ballad of Reading Goal'. Dit gedicht is zowel lang als kortaf. Herhaaldelijk komen er regels in voor die men nooit meer vergeet. Tegen de wreedheid van de wetmatige maatschappij doet het aan het einde een beroep op Jezus die voor ons allen de dood inging.

Als de Britten niet wreed waren zou de wereldliteratuur dit onvergankelijke gedicht zijn ontgaan. Zonder de stinkende smerigheid van het moeras zouden wij van de leliën des velds niet weten. Zo zal het zijn zolang de mens deze aarde bewoont.

A. Roland Holst

Charles Hamilton startte zijn regisseurs-loopbaan als assistent van Dr. Günther Rennert bij Cavalli's l'Ormino voor het Glyndebourne festival. Na een korte tijd gewerkt te hebben voor de BBC werd hij huisregisseur bij The Royal Opera House, Covent Garden. In deze tijd regisseerde hij ook Il Trovatore bij het festival van Orange, Frankrijk. In 1977 vestigde hij zich als zelfstandig regisseur met enceneringen bij Covent Garden en verder in Duitsland, België, Frankrijk, Italië, Zuid-Afrika en Amerika.

De ontwerper Erich Kondrak werd geboren in Wenen en studeerde daar aan de Akademie der Bildenden Künsten. Aanvankelijk werkte hij hoofdzakelijk voor de Oostenrijkse televisie maar kreeg al snel opdrachten van gerenommeerde theaters in Europa. Voor het Glyndebourne festival ontwierp hij dekors en kostuums voor Cavalli's l'Ormino een produktie die later ook bij de Nederlandse Operastichting uitgebracht werd. Hierna ontwierp hij hier voor Ariadne auf Naxos, Uit een dodenhuis en Blauwbaards burcht.

De tenor Philip Langridge, geboren in Kent, heeft zich zowel op de concertpodia als op de 'planken' van de vooraanstaande operahuisen van Europa een grote bekendheid verworven. Ook bij de diverse festivals is hij een veelgevraagd solist. Hij heeft inmiddels aan meer dan veertig plaatopnamen meegewerkt in werken van Monteverdi tot aan Kurt Weill. Bij De Nederlandse Operastichting was hij eveneens te horen in l'Incoronazione di Poppea.

Dorian Gray

Opera in twee bedrijven (12 taferelen)
van Hans Kox
Libretto van de komponist naar
Oscar Wilde's 'The picture of Dorian Gray'

Muzikale leiding Hans Kox
Regie Charles Hamilton
Dekors en kostuums Naar basisideeën van
 Erich Kondrak

Dorian Gray Philip Langridge
Lord Henry Timothy Nolen
Basil Hallward Lieuwe Visser
Sibyl Vane Roberta Alexander
James Vane Jan Blinkhof
Sir Thomas Joep Bröcheler
Lady Gladys Djoke Winkler Prins
Lady Narborough Christine Harvey
Lady Agatha Margareth Beunders
Lady Victoria Hélène Versloot

Mime-spelers Stef Feld, Paul Korssen,
 Joost Mous,
 Ruud Rockx,
 Gustaaf Schouten,
 Patrizia Tuerlings,
 Florine Vogel,
 Frank Willems van Dijk

Het Radio Kamerorkest
(bas-klarinet: Harry Sparnaay)

Dekors, kostuums, pruiken en rekwisieten
vervaardigd in eigen ateliers.

Pauze na het eerste bedrijf (zesde tafereel)

Utrecht – Stadsschouwburg
20 november 1982
Scheveningen – Circustheater
23 november 1982
Rotterdam – Schouwburg
26 november 1982
Amsterdam – Stadsschouwburg
30 november, 1, 6 en 7 december 1982

De Amerikaanse bariton Timothy Nolen kreeg zijn muzikale opleiding aan de Manhattan School of Music in New York en maakte zijn operadebuut bij de New Jersey Opera in de Barbier van Sevilla. Hierna trad hij regelmatig op bij de operagezelschappen van o.a. San Francisco, Houston,

Portland, Chicago en Lake George. In Europa was Timothy Nolen gedurende enkele seizoenen vast verbonden aan het operahuis van de stad Keulen en trad hij ook veelvuldig op in Frankrijk. Bij De Nederlandse Operastichting was hij ook bij de vorige uitvoeringen van Dorian Gray te horen.

Lieuwe Visser kreeg zijn zangopleiding van Jo van der Meent en studeerde verder bij Felix de Nobel en Giogio Favaretto aan de Accademia di Santa Cecilia in Rome. Hij won de gouden medaille bij het Concours International de Chant de Toulouse. Treedt buiten Nederland regelmatig op in o.a. Frankrijk, Duitsland, België en in de Verenigde Staten. Hij maakte onlangs zijn debuut bij het Glyndebourne Festival in A Midsummer Night's Dream.

De Amerikaanse sopraan Roberta Alexander verhuisde na haar opleiding naar Nederland, waar zij in 1975 lid werd van de Opera Studio. Inmiddels heeft zij diverse rollen gezongen bij de Nederlandse Operastichting, waaronder Pamina in die Zauberflöte. Na haar optreden in de nieuwe produktie van Fidelio, als Marcel-

line bij de Nederlandse Operastichting, debuteerde zij bij het Festival van Santa Fé, USA als Daphne in Strauss' gelijknamige opera. Roberta Alexander is uitgenodigd de rol van Zerlina in Don Giovanni te zingen bij de 'Met' te New York in het seizoen 1983/1984 o.l.v. Bernhard Haitink.

De tenor Jan Blinkhof ontving zijn zangopleiding van Coby Riemersma en Herman Woltman aan het Amsterdams conservatorium en studeerde bij Josef Metternich in Duitsland en bij Luigi

Ricci in Italië. Van 1970 tot 1973 was hij lid van de Opera Studio. Bij de Nederlandse Operastichting zong hij leidende tenorpartijen in o.a. Der junge Lord, Nabucco, Tosca, Wozzeck, Of mice and men, Jenuafa, Katerina Izmajlova, uit een dodenhuis, De speler, Lulu, Fidelio en Peter Grimes.

De uit Brabant afkomstige bas-bariton Joep Bröcheler volgde zijn zangopleiding bij Leo Ketelaars aan het Maastrichtse conservatorium. In 1977 werd hij lid van de Opera Studio, waar hij bij diverse produktie te horen was. Bij de Nederlandse Operastichting werkte hij o.a. mee aan: Ariadne auf Naxos, Dorian Gray, Uit een dodenhuis, Salomé, Katja Kabanova, The consul en de wereldpremière van Hans Henkemans' Winter cruise.

Djoke Winkler Prins werd geboren te Breda en studeerde aan de conservatoria van Rotterdam en Den Haag, waar zij onder leiding van Sophia van Sante de opera-opleiding volgde. Zij bekwaamde zich verder bij Rita Streich in Wenen en bij Erik Werba in Gent. Zij heeft een voorliefde voor het moderne repertoire en maakt deel uit van het Delta-ensemble, dat zich specialiseert in 20e eeuwse muziek. Van 1979 tot 1982 maakte zij deel uit van de Opera Studio.

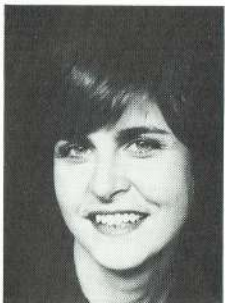
De in Canada geboren *Christine Harvey* begon haar loopbaan in 1965 na een opleiding aan de universiteit van Montreal. Zij zette haar studies voort in Duitsland en Zwitserland, waarna zij in Nederland bekendheid kreeg door

rollen bij Opera Forum en als prijswinnares op het Vocalistenconcours te Den Bosch. Later werd zij lid van de Opera Studio van De Nederlandse Operastichting. Enige tijd geleden besloot zij haar lyrische sopraan om te scholen en zingt nu partijen in het alt/mezzo-sopraan vak.

De alt *Margareth Beunders* studeerde van 1975 tot 1982 aan het Twents conservatorium o.l.v. Annette de la Bije en Henk Smit. In 1981 maakte zij haar professionele debuut bij het Brabants Orkest o.l.v. Hein Jordans. Inmiddels trad zij op bij

het Jerusalem Symphony Orchestra en bij het Pittsburgh Symphony Orchestra o.l.v. André Previn en maakte zij een tournee door Italië met het koor van Jaap Hillen. Zij maakt haar debuut bij De Nederlandse Operastichting met de rol van Lady Agatha in *Dorian Gray*.

De mezzo-sopraan *Hélène Versloot* werd geboren in Amsterdam. Haar zangopleiding kreeg zij aan het Sweelinck conservatorium in Amsterdam en later in Duitsland. Van 1976 tot 1980 maakte zij deel uit van de Opera Studio, waarnaast zij enkele rollen vervulde bij de

Nederlandse Operastichting. Voor de Zwitsers-Italiaanse televisie werd een film gemaakt van *Trouble in Tahiti* van Bernstein waarin zij de vrouwelijke hoofdrol zong. Kortgeleden verscheen een plaat, waarop zij de alt-rapsodie van Brahms vertolkt. Zij is regelmatig te horen in binnen- en buitenland.

Agenda

Dorian Gray – Hans Kox			
za	20 november	Utrecht	20.00 uur
di	23 november	Scheveningen	20.00 uur
vr	26 november	Rotterdam	20.00 uur
di	30 november	Amsterdam	20.00 uur
wo	1 december	Amsterdam	20.00 uur
ma	6 december	Amsterdam	20.00 uur
di	7 december	Amsterdam	20.00 uur

De volgende serie voorstellingen:

Cavalleria Rusticana/Pagliacci
Pietro Mascagni/Ruggiero Leoncavallo

Muzikale leiding	Hans Vonk
Regie	Nicolas Joel
Dekors en kostuums	Pet Halmen

Cavalleria Rusticana

Santuzza	Marvellee Cariaga
Turiddu	Adriaan van Limpt
Mamma Lucia	Elise Galama
Alfio	Willem Laakmann
Lola	Leena Kiilunen

Pagliacci

Canio	Jan Derksen
Nedda	Thea van der Putten
Tonio	Harlan Foss
Peppe	Ad van Baasbank
Silvio	Louis Landuyt
Twee boeren	Ton Kemperman, Matthijs Coppens

Het Omroeporkest
Het Nederlands Operakoor

di	7 december	Scheveningen	20.00 uur
do	9 december	Scheveningen	20.00 uur
za	11 december	Scheveningen	20.00 uur
di	14 december	Amsterdam	20.00 uur
zo	19 december	Amsterdam	14.00 uur
ma	20 december	Amsterdam	20.00 uur
do	23 december	Tilburg	20.00 uur
za	1 januari	Utrecht	20.00 uur
ma	3 januari	Amsterdam	20.00 uur
wo	5 januari	Amsterdam	20.00 uur
zo	9 januari	Amsterdam	14.00 uur
ma	10 januari	Amsterdam	20.00 uur
wo	12 januari	Amsterdam	20.00 uur
ma	17 januari	Amsterdam	20.00 uur
di	25 januari	Eindhoven	20.15 uur

(wijzigingen voorbehouden)

Korte inhoud

LONDEN 1870

Eerste bedrijf: Eerste tafereel, Hallward's atelier

Lord Henry Wotton bezoekt zijn vriend, de schilder Basil Hallward, die hem meeneemt de tuin in. Even daarna arriveert Dorian Gray om voor de laatste keer voor zijn portret te poseren. Hij begint Schumann's 'Waldszenen' te spelen. Basil komt terug met Lord Henry en stelt Dorian aan Lord Henry voor, die onmiddellijk door de jeugd en de schoonheid van Dorian gefascineerd wordt. Basil, die het portret dat hij van Dorian schildert wil afmaken, verzoekt Lord Henry hen alleen te laten, maar Dorian dringt er op aan, dat Lord Henry nog blijft. Ietwat aarzelend stemt Basil daarin toe, doch met de waarschuwing, dat Lord Henry een bijzonder slechte invloed op al zijn vrienden heeft. Deze opmerking zint Dorian niet erg. De kunstenaar schildert door aan het portret. Intussen legt Lord Henry aan Dorian zijn filosofie over het leven, de jeugd en zijn verlangen naar nieuwe sensaties uit. Dorian komt daarvan nogal onder de indruk. Basil maakt het portret af en zegt, dat dit zijn beste werk is, omdat hij er de schoonheid van de jeugd in heeft weten uit te drukken. Lord Henry wenst hem daar geluk mee. Dorian bekijkt het schilderij met een gevoel van blijdschap, dat echter gaandeweg plaats maakt voor een zekere droefheid, omdat hij er aan denkt, dat hij zelf ouder zal worden terwijl het portret eeuwig jong zal blijven.

Hij zegt, dat hij wel zou willen dat het precies andersom zou gaan, zodat het portret zou verouderen en hijzelf jong blijven. Daarvoor zou hij zijn ziel wel willen geven. Dorian komt tot het besef, dat het portret hem al geleerd heeft, dat de filosofie van Lord Henry, dat jeugd het enige is wat de moeite waard is om te bezitten, volkomen juist is. Verbijsterd besluit Basil het portret te vernietigen, maar Dorian weerhoudt hem en zegt dat het moord zou betekenen, omdat hij verliefd is op het portret, dat een deel van hem zelf is. Lord Henry, die dit alles nogal vermakelijk vindt, nodigt beiden uit voor de schouwburg. Dorian neemt de uitnodiging aan, maar Basil slaat die af.

Tweede tafereel; In het huis van Lord Henry

Dorian Gray wacht op de komst van Lord Henry. Lady Victoria Wotton, de vrouw van Lord Henry, komt binnen en stelt zich voor. Lord Henry arriveert en verontschuldigt zich, omdat hij te laat is. Lady Victoria laat beide mannen alleen. Dorian vertelt, dat hij stapelverliefd is geworden op Sibyl Vane, een toneelspeelster. Lord Henry heeft nog nooit van haar gehoord, maar Dorian vindt haar geniaal.

Lord Henry antwoordt, dat 'geen enkele vrouw geniaal is. Vrouwen hebben alleen een decoratieve functie'. Dorian zegt tegen Lord Henry, dat hij door hem een 'wild verlangen om alles van het leven te leren kennen' heeft gekregen. Daarom is hij ook, op zoek naar avontuur, een '3de rangs theatertje' waar hij voorbijkwam, binnengelopen

en daar is hij de 'grootste romance van zijn leven' begonnen. Lord Henry lacht er wat om en geeft hem als een leermeester de raad veel liefdes in zijn leven te hebben, omdat oprechtheid en trouw alleen maar op gebrek aan fantasie wijzen. Dorian vertelt verder, hoe hij avond aan avond naar Sibyl gaat kijken wanneer zij Julia, Rosalinde, of Imogen speelt. Lord Henry ziet, hoe Dorian veranderd is; hij is niet langer meer de schuchtere, timide jongen die hij in het atelier van Basil Hallward leerde kennen. Dorian spreekt de wens uit, dat Lord Henry en Basil Sybil ook eens een avond zullen gaan zien en gaat dan weg. Lord Henry blijft achter, mijmerend over het feit dat het 'iets onzettend boeiends is om invloed uit te oefenen. Dat kind van Liefde en Dood heeft iets fascinerend'.

Derde tafereel; In het atelier van Basil Hallward

Lord Henry komt zijn vriend Basil vertellen, dat Dorian met een actrice verloofd is. Basil, die het beste met Dorian voorheeft, vraagt waarom Lord Henry het daarmee opeens zo eens is. Lord Henry legt uit dat hij nooit iets goed- of afkeurt en dat Dorian maar met dat meisje moet trouwen, 'haar gedurende zes maanden vurig beminnen en dan opeens door een ander geboeid moet raken'. Basil, zich bewust van Lord Henry's overredingskracht en slechte invloed, waarschuwt hem Dorian met rust te laten, want deze 'is niet als andere mannen. Hij zal nooit iemand in het verderf kunnen storten. Zijn natuur is daarvoor te verijnd'.

Vierde tafereel; Kleedkamer van Sibyl Vane, in een kleine Londense schouwburg

De actrice Sibyl Vane maakt zich gereed voor haar optreden als Julia in Shakespeare's 'Romeo and Juliet'. Haar jongere broer James is bij haar. Zij hebben geld geleend en het werk van Sibyl draagt ertoe bij schulden af te betalen. Sibyl vertelt haar broer hoe gelukkig ze is. Ze is dolverliefd op Dorian Gray, maar ze noemt nooit zijn naam en spreekt alleen over hem als 'Prince Charming'. James waarschuwt haar voorzichtig te zijn. Hij zweert dat als die 'Prince Charming' haar ooit iets aandoet, hij hem zal doden.

Vijfde tafereel; Sibyl Vane's kleedkamer na de voorstelling van 'Romeo en Juliet'

Ditmaal was Sibyl Vane's vertolking van Julia er totaal naast en bedroevend slecht. Dorian die de verandering in Sibyl niet begrijpt, stuurt zijn vrienden beschaamd weg en haast zich naar haar kleedkamer om met haar te praten.

Opgewonden geeft Sibyl toe, hoe slecht ze die avond gespeeld heeft. Dorian is vreselijk teleurgesteld, maar Sibyl legt hem uit, dat hij degene is die haar heeft doen begrijpen wat liefde werkelijk betekent en dat ze voor de eerste keer in haar leven de 'holheid, de schijn en de dwaasheid van die lege vertoning waarin ze altijd gespeeld heeft' heeft doorzien. Dorian zegt woedend tegen

haar, dat zij zijn liefde voor haar gedood heeft en dat ze oppervlakkig en dom is geworden. Sibyl klampt zich aan hem vast en smeekt hem haar niet in de steek te laten. Maar Dorian wijst haar koeltjes af. Sibyl's hart is gebroken en zij neemt zich het leven.

Zesde tafereel; In het huis van Dorian Gray
Nadat hij van Sibyl weggegaan is, komt Dorian Gray in de vroege ochtend thuis. Opeens ontdekt hij een kleine verandering in het portret, dat Basil van hem geschilderd heeft. Er is een wrede trekje om de mond. Ontsteld deinst hij terug en herinnert zich zijn dwaze wens, dat hij zelf jong zou mogen blijven en het portret ouder worden. Hij denkt er over na, hoe wrede hij tegen Sibyl geweest is. Vol ontzetting verbergt hij het portret.

Tweede bedrijf: Eerste tafereel; In het boudoir van Lady Agatha

Lady Agatha ontvangt een paar vrienden, onder anderen Dorian Gray en Lord Henry. Het gesprek komt al spoedig op het huwelijk. Dorian stelt vast, dat hij al week lang niet verliefd is geweest en zegt, dat hij het helemaal eens is met de cynische kijk die Lord Henry daarop heeft met de verklaring, dat hij nooit het geluk heeft gezocht, maar alleen genot.

Tweede tafereel; Het boek

Twintig jaar verstrijken. Lord Henry blijft invloed uitoefenen en richting geven aan het leven van Dorian Gray. Hij geeft Dorian een vreemd, sensueel boek, dat hem inwijdt in alle zonden ter wereld. Dit wakkert zijn hang naar genot en zijn verlangen naar nieuwe prikkels nog aan.

Derde tafereel; De zolder in het huis van Dorian Gray

Twintig jaar later (1890). Basil Hallward, die Dorian Gray een poos niet gezien heeft, komt onverwacht bij hem en confronteert hem met de meest schandalige verhalen, die over hem de ronde doen. Hij heeft erg met Dorian te doen en vraagt om uitleg, omdat hij al die geruchten niet wil geloven. Dorian waarschuwt hem, dat hij voorzichtig moet zijn, maar Basil houdt aan. Dan toont Dorian Basil het portret, dat hij van hem geschilderd heeft en dat nu naar de zolder verhuisd is, waar het voor iedereen verborgen blijft. Basil is ontzet door de verandering, die het portret heeft ondergaan. Hij kan het alleen nog maar herkennen aan zijn eigen signatuur, die onveranderd is gebleven. Dorian beseft, dat Basil de enige is, die, behalve hijzelf, zijn geheim kent. Hij staart naar het portret en wordt plotseling overmand door een gevoel van haat jegens de schilder. Hij grijpt een mes en steekt hem dood.

Vierde tafereel; Een opiumkit in het Londense East End

Dorian trekt zich terug in het beruchte havenkwartier in het Londense East End en bezoekt daar de opiumkit, waar hij vroeger wel kwam en waar hij ook anderen mee naar toe heeft genomen.

James Vane, die nu bij de koopvaardij is en die gedurende de afgelopen twintig jaar de vurige wens heeft gekoesterd, de dood van zijn zuster te wreken, is daar ook.

Door een toeval hoort hij, hoe Dorian Gray 'Prince Charming' genoemd wordt. Hij herinnert zich plotseling, dat zijn zuster de man die de aanleiding tot haar dood geweest is, ook zo noemde en hij grijpt Dorian beet, die voor zijn leven vecht. Dan vraagt Dorian snel aan James hoe lang zijn zuster al dood is. James Vane's antwoord is: twintig jaar. Dan zegt Dorian, dat hij hem maar eens goed moet aankijken. Zijn gezicht is door de wens, die hij eens geuit heeft, onveranderd gebleven.

James Vane beseft plotseling, dat de man die hij zoekt zeker veertig jaar moet zijn en geen twintig. Dorian weet te ontkomen. Maar dan hoort James van een van de vrouwen daar, dat 'Prince Charming' al twintig jaar lang die opiumkit bezoekt. Razend, dat hij voor de gek is gehouden, rent hij Dorian na, maar in het duister vindt hij hem niet.

Vijfde tafereel; In het huis van Lord Henry

Dorian en Lord Henry zijn alleen. Dorian, die zijn hele leven doof is gebleven voor de stem van zijn geweten, vraagt zijn mentor nu om raad: hij wil veranderen, een beter leven leiden. Maar Lord Henry antwoordt, dat hij eenvoudig volmaakt is. Het gesprek komt op de verdwijning van Basil Hallward. Dorian vraagt Lord Henry: 'Wat zou je er van zeggen, Harry, als ik je vertelde dat ik Basil vermoord had?'

Lord Henry zegt dan: 'Dat zit niet in je, Dorian, om een moord te plegen.'

Hij vraagt Dorian dan, wat toch het geheim van zijn jeugd is. Hij is zich totaal onbewust van de verandering, die zich in het portret heeft voltrokken.

Dorian ziet in dat Lord Henry, zijn vriend en zijn bron van inspiratie, hem niet helpen kan. Voor hij weggaat vraagt hij Lord Henry, hem te beloven nooit het boek, dat hem vergiftigd heeft, aan iemand anders uit te lenen.

Zesde tafereel; Zolder in het huis van Dorian Gray

Na het bezoek aan Lord Henry gaat Dorian naar huis terug en begeeft zich naar de zolder. Diep getroffen door het beseft, dat men zijn geest volgegogen heeft met verderf, wil hij veranderen, een beter leven leiden en de realiteit van zijn geweten onder ogen zien. Hij gaat naar het portret, in de hoop dat de tekenen van het kwaad verdwenen zijn, maar tot zijn ontzetting ontdekt hij dat het portret nog afzichtelijker geworden is dan tevoren. Het beeld van Sibyl Vane staat hem voor ogen en achtervolgt hem. In wanhoop grijpt hij hetzelfde mes waarmee hij Basil Hallward gedood heeft en doet een uitval naar het portret. Het schilderij verandert in een prachtig portret van Dorian Gray. Dorian zelf ligt op de vloer dood, afschuwelijk om aan te zien, met een mes in het hart.

Synopsis

LONDON, 1870

Act I; Scene I: Basil Hallward's Studio

Lord Henry Wotton visits his friend, the painter Basil Hallward, who takes him into the conservatory.

Dorian Gray arrives for his last sitting. He begins to play Schumann's Forest Scenes. Basil returns with Lord Henry and introduces him to Dorian. Lord Henry is instantly fascinated by the beauty of Dorian's youth. Basil, wanting to finish the portrait he is painting of Dorian, asks Lord Henry to leave. Dorian insists that Lord Henry stays. Basil reluctantly agrees, but warns him that Lord Henry has a very bad influence over all his friends. Dorian is troubled by this remark. The artist continues to finish the portrait. Lord Henry expounds to Dorian his philosophy of Life, Youth and the Desire for new sensations. Dorian is bewildered. Basil finishes the portrait and declares it to be his masterpiece, having captured the beauty of Youth. Lord Henry congratulates him.

Dorian looks at the finished portrait of himself with a feeling of joy which slowly turns to sadness with the thought that he would age and the portrait would always remain young, and utters a wish that if it were only the other way, that the picture grow old and he himself remain young, he would give his own soul. Dorian realises that the picture has already taught him that Lord Henry's philosophy, that Youth is the only thing worth having is perfectly right. Basil is troubled by Dorian's outburst and decides to destroy the picture. Dorian stops him, declaring that it would be murder, as he is in love with the portrait since it is part of himself. Lord Henry, amused by all this, invites them both to the theatre. Dorian accepts, but Basil refuses.

Scene II: At Lord Henry's House.

Dorian Gray is awaiting the arrival of Lord Henry. Lady Victoria Wotton, Lord Henry's wife, enters and introduces herself. Lord Henry arrives and apologizes for his lateness. Lady Victoria leaves the two men alone. Dorian declares that he has fallen madly in love with an actress called Sibyl Vane. Lord Henry has never heard of her. Dorian believes her to be a genius. Lord Henry tells Dorian that 'no woman is a genius. Women are a decorative sex'. Dorian tells Lord Henry that it was he who had 'filled him with a wild desire to know everything about life'; and so, in search of some adventure he entered 'an absurd little theatre' that he was passing and found 'the greatest romance of his life'. Lord Henry laughs at him, and as a Master to a pupil advises him to have many loves in his life and that loyalty and fidelity only show a lack of imagination. Dorian continues to recount how night after night he watches Sibyl Vane play Juliet, Rosalind, and Imogen. Lord Henry notices how different he is now from the shy frightened boy he met in Basil Hallward's studio. Dorian conveys his wish that Lord Henry and Basil should see her act one night, and leaves

Lord Henry contemplating the fact that 'there is something terribly enthralling in the exercise of influence. There is something fascinating in this son of Love and Death'.

Scene III: Basil Hallward's studio.

Lord Henry arrives to tell his friend Basil, that Dorian is engaged to be married to an actress. Basil, concerned for Dorian's welfare, questions Lord Henry's apparent approval. Lord Henry explains that he never approves or disapproves of anything and that Dorian should marry this girl, 'passionately adore her for six months, and then become suddenly fascinated by someone else'. Basil, fully aware of Lord Henry's powers of persuasion and bad influence, warns him to keep away from Dorian 'who is not like other men. He would never bring misery upon anyone. His nature is far too fine for that'.

Scene IV: Sibyl Vane's dressing room, in a small London theatre.

The actress Sibyl Vane is preparing for her performance of Juliet in Shakespeare's 'Romeo and Juliet'. With her is her younger brother James. The family has borrowed money and Sibyl's acting is helping to pay off the debt. Sibyl tells her brother how happy she is, since she has fallen deeply in love with Dorian Gray, whom she never mentions by name, but only refers to as 'Prince Charming'. James warns her to be careful and swears that if his Prince Charming ever does her any wrong, he will kill him.

Scene V: Sibyl Vane's dressing room after the performance of 'Romeo and Juliet'.

Sibyl Vane's performance of Juliet on this occasion was a disaster and an embarrassment. Dorian, not understanding the change in Sibyl, ashamedly sends his friends away and rushes behind the scenes to see her. Sibyl, with an expression of infinite joy, declares to Dorian, how badly she acted tonight. Dorian becomes horribly disillusioned. Sibyl explains that it is he who has made her understand what love really is, and for the first time in her life she sees through the 'hollowness, the sham, the silliness of the empty pageant, in which she has always played'. Dorian angrily tells her that she has killed his love for her and that she has become shallow and stupid. Sibyl, flinging herself at his feet, begs him not to leave her. Dorian callously rejects her. Sibyl is brokenhearted and subsequently takes her own life.

Scene VI: At the house of Dorian Gray.

Dorian, having left Sibyl Vane, enters his house in the early hours of the morning. He suddenly notices a slight change in the portrait that Basil painted of him. There is a touch of cruelty in the mouth. He steps back in surprise and remembers his mad wish that he himself might remain young

and the portrait grow old. He reflects on the cruel way he treated Sibyl Vane. In horror he conceals the portrait.

Act II; scene I: At Lady Agatha's House. Lady Agatha is entertaining a few of her friends. Dorian and Lord Henry are amongst her guests. The conversation soon turns to marriage. Dorian declares that he has not been in love for a week, and agrees with Lord Henry's cynical views on the subject, declaring that he has never searched for happiness, only pleasure.

Scene II: The Book scene. Twenty years now pass by. Lord Henry continues to master and influence Dorian's life. He gives to Dorian a strange and sensual book, that reveals to him the sins of the world, which only increases his lust for pleasure and desire for new sensations.

Scene III: The attic in Dorian Gray's House. Twenty years later (1890). Basil Hallward, who has not seen Dorian for some time, surprises him and confronts him with the most dreadful things being said against him. He shows great concern for Dorian, and not wanting to believe these rumours, demands an explanation. Dorian warns him to be careful. Basil persists. Eventually Dorian reveals to Basil the picture he painted of him, which has now been moved up to the attic, hidden from everyone. Basil is horrified by the change that has taken place in the portrait. He can only recognize it by his signature that has remained unchanged. Dorian now realises that Basil is the only person, apart from himself who knows his secret. He glances at the picture and suddenly a feeling of hatred for Basil comes over him. He seizes a knife and stabs him to death.

Scene IV: An opium den in the East End of London. Dorian retreats to the infamous dockland in the East End of London and visits an opium den, that he has previously frequented, and introduced others to. James Vane, now in the Merchant Navy and who for the last twenty years has been filled with the burning desire to avenge his sister's death, is also in the opium den. He overhears Dorian Gray being called 'Prince Charming'. Sud-

denly remembering that that was the name his sister called the man who was responsible for her death, he seizes Dorian, who struggles for his life. Dorian quickly asks James Vane how long has his sister been dead. James Vane's reply is: twenty years. Dorian asks him to look him in the face, which because of the wish he once uttered, has remained unchanged. James Vane suddenly realises that the man he is looking for, must be forty years old and not twenty. Dorian escapes. James Vane then learns from one of the women, that Prince Charming has been visiting that opium den for nearly twenty years. Tricked and furious, he pursues Dorian into the dark night, but fails to find him.

Scene V: At Lord Henry's House. Dorian and Lord Henry are alone. Dorian, who has shunned the dictates of his conscience all his life, now turns to his mentor for advice, and declares that he wants to change and begin a better life. Lord Henry tells him he is quite perfect. The conversation turns to Basil's disappearance. Dorian asks Lord Henry 'What would you say Henry if I told you that I had murdered Basil?'. Lord Henry replies: 'It is not in you Dorian, to commit a murder'. He asks Dorian the secret of his youth. He is totally unaware of the change that has taken place in the portrait. Dorian realises that Lord Henry, his friend and inspiration, is of no help to him. Before leaving, he begs Lord Henry to promise him that he will never lend the book, that poisoned him, to anyone else.

Scene VI: The attic in Dorian Gray's house. Dorian, having left Lord Henry, returns to his house and enters the attic. Deeply troubled by the realisation that his mind has been filled with corruption, he desires to change for the better, and face the reality of his conscience. He goes to the portrait with the hope that the signs of evil have disappeared, only to discover with horror that it has become more hideous than ever. An image of Sibyl Vane appears, and haunts him. In despair he seizes the knife that had killed Basil Hallward and stabs the picture with it. The picture changes into a splendid portrait of Dorian Gray. Dorian lies on the floor, a dead man, loathsome of visage, with a knife in his heart.

De Nederlandse Operastichting

Intendant
Hans de Roo

Chef-dirigent
Hans Vonk

Zakelijk directeur
Nando Schellen

Adjunct administratief directeur
Mieke Sundermeijer

Repetitoren
Bruce Cohen, Bouke v.d. Meer, Dixie Neill, Peter Poliakine, Han Wilmink

Muziekbibliotheek
Michele Coumans, Ed Versteeg (hoofd)

Voortlichting en Publiciteit
Wouter Smit

Sekretariaat
Inez Both, Hans Kragten, Liesbeth Kruyt

Afdeling abonnementen en plaatskaarten
Roely van Diepenbeek (hoofd)

Administratie
Hendrikje Jansma, Truus Kragten, Joyce Snoek

Boekhouding en loonadministratie
Gerard Heukelom, Rob van Nieuwenhoven, Wilma Puijk, Peter van der Weijden

Planning-coördinator
Jaap Mosterd

Regie afdeling
Jan Bouws (hoofd), Hans Nieuwenhuis, Monique Wagemakers (regie-assistenten), Ed Beentjes, Michiel van Westering (assistenten algemene dienst)

Technische organisatie
Chris Lievaart (hoofd), Ineke Top

Productieleiders
Philip Kaesen, Marjan Peters

Inspicienten
Gé Genemans, Frank Lever, Frans Schmidt (assistent inspicient)

Dekoratier
Nico Out (hoofd), Albert Verschoor (hoofd timmerafd.), Harry Lieshout (hoofd schilderafd.), Jan Mulder (1e timmerman), Pierre Tromp (1e schilder), Ad Derksen, Ernie Gerrits, Willy van den Heuvel, Kas Horn, Peter Houtlosser, Theo Moles, Rinus Mulder, Barbara Skrzypczak, Jedan Tutuhatunewa, Sjaak van de Velde, Ron de Vos, Hein van der Woude

Kostuumdienst
Bert Nuhaan (hoofd), Eva Olsthoorn (assistent hoofd kostuumdienst), Ans den Ouden (hoofd damesatelier), Meindert de Jong jr. (beheerder kostuumopslag), Rob Boehlé (1e kleider), Liesbeth Koremans (hoeden), Tonny Blei, Winnie den Ouden, Hennie Foekens, Anton Harmelwaard, (hoofd herenatelier) Gerard Henger, Meindert de Jong sr., Roos Lindekamp, Els Maris, Fazil Milli, Ilona Reuling, Jeanne van Ringelstijn, Johan Spekman, Tjeerd Ytsma

Kap- en grime-afdeling
Eugène Linneweever, (hoofd), Ger Bas, Renee van Doesburg, Vincent van den Dungen, CorDick van Langelaar, Karola Lansberg, Jan Ruedisueli, Tim de Waal, Marja van der Wal

Technische toneeldienst
Arie van Houten (hoofd), Albert Ring (1e toneelmeester), Henk Kempe (1e toneelmeester), Jan van Hoof (dekormagazijnbeheerder), Simon van Aaken, Ton de Boer, Karel Brouwer, Edward Büch, Ralph van Eerd, Ruud Groenendijk, Gerard de Groot, Martin Hamers, Piet Hazewindus, Fred Hendriks, Gerrit Kist, Piet Schaar jr., Rein de Schifffart, Robin Steenberg, Bertus Verheide,

Leo Voogd, Georges Voortman, Joop de Vries, Jules van Weerst, Daan Wouthuyzen, André van Wijk

Elektriciens/Belichters
Wim van den Berg (hoofd), Jan Koremans (1e belichter), Gerrie van Puymbrouck (1e belichter), Arjen Davids, Jack de Feber, Raymond Fluitsma, Onno Hobbelman, Marcel van Houten, Vladimir Jarabek, Paul Lie (geluidstechnicus), Siemen Siemens, Wil Stam, Bertus van Veen

Rekwisieten
Maurice van Puymbrouck (hoofd), Herman Bernhard, Edwin Bernhard, Rob Hillenbrink, Simon Oud, Fred Schwab, Ad Voet, Cees Voet

Portier
Bob Drent, Piet van Dijk

Opera-Studio

Administrateur
Hans Verbruggen

Docenten
Jan Bouws, Marlou van der Heuvel, Raya Lichansky, Eugène Linneweever, Carla Lipp, Bertie Pinxteren, Charo Villalobos, Ger Visser, Lies de Wind

Studio-leden
Bert Bijnen, Ans van Dam, Maria van Dongen, Maarten Flipse, Leena Kilunen, Marga Melerna, Charlotte Margiono, James Pitka, David Shapero, Jon Thorsteinsson, Sjeff van Wersch

Het Nederlands Operakoor
Dirigent: Huub Kerstens
Koorinspecteur: Theo van Klinken

Sopranen
Elisabeth Agterdenbosch, Carol Barlow-Davies, Fenny Engelsman, Heleen Harders, Lieke Jaarsma, Tineke Mulder, Regina Nauta, Hélène Mathejat, Liesbeth Rekker, Renée Stalenhoef, Marlies Vissers, Kristina Zdzitowiecki

Tenoren
Paul Boeken, Matthijs Coppens, Frans Fiselier, Piet van Kampen, Charles Kemming, Ruud Kok, Carl Slotboom, Henk Kooymans, Peter Kooymans, Alexander Magri, Jan Rijsenbrij, Cor de Wit

Altén
Afra Ahsmann, Diana Haslam, Trudy Lindenbergh, Ans Koch, Mia Monsma, Mary de Reus, Jeanette Roggeveen, Marita Ruiter, Dora Tsonewa, Vilja Wolf, Els Zomerdijs

Bassen
Pieter van Egmond, Wim van den Engh, Wim Huysman, Ton Kemperman, Jan Majoor, Clifford Parkes, Nico Pouw, Bob Sniijders, Willard Terrahé, Rudolf Vedder, Martijn Vrijenboom, Jacques Willemsen, Frans van Zijl

Colofon

Inlichtingen over voorstellingen, abonnementen, enz.

De Nederlandse Operastichting, Korte Leidsedwardsstraat 12,

1017 RC Amsterdam.

Telefoon 020 - 25 54 54.

Design: Wienik Everts

Foto's: Jaap Pieper

Druk: Koggeschip offset b.v. Amsterdam

Advertenties: Bureau Van Vliet b.v.

Postbus 20, 2040 AA Zandvoort

Telefoon: 02507 - 1 47 45

Fotografieren en het vervaardigen van bandopnamen tijdens de voorstellingen is niet toegestaan

'n schmidt bril... aanzicht van vertrouwen!

schmidt optiek

- voor elke leeftijd
- in elke prijs-klasse

rokin 72 - gelderlandplein - buitenveldert - amsterdam
binnenhof 51 - amstelveen

